

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Anunțuri nefrancheate nu se primesc. — Manuscrisuri nu se returnează.
INSERATE
Se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
la Viena: la N. Dukas Nachf., Nux. Augenthaler & Emmerich Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelich Nachf., Anton Oppelich, in Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Julius Leopold (VII Erzsebet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifa și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni 12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-rii colectori.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV
Administrațiunea, Piața Mare, Târgul Iului Nr. 30, orașul I.: Pe un an 20 or., pe șase luni 10 or., pe trei luni 5 or. Cu dospel în casă: Pe un an 24 or., pe 6 luni 12 or., pe trei luni 6 or. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 213.

Brașov, Sâmbătă 28 Septembrie (11 Octombrie).

1902.

Să nu se sparie nimeni!

N'a fost pentru cine s'a pregătit, ci pentru cine a nimerit. Acesta se poate dice cu drept cuvânt despre prima ședință, ce a ținut-o camera ungară în noua și mult lucuroasă clădire a parlamentului.

Era hotărât înainte în mod oficial ca președintele camerei, contele Apponyi, după formalitățile de introducere a ședinței, să țină un discurs de inaugurare a noii clădiri. După el avé se vorbescă șeful guvernului Szell și în fine Francisc Kossuth, ca conducătorul celei mai mari partide opoziționale, având să s'erbătorească toți incidentul solemn al mutării dietei în noul ei palat.

Nu s'a putut însă implini nimic din planul acesta din cauză că, îndată-ce după obicei s'a cetit din nou rescriptul regesc, prin care s'a amănat dieta pe ziua de 6 Octombrie, a cerut cuvântul vice-președintele partidului kossuthist Bela Barabas, ținând discursul lung, vehement și plin de atacuri inverșunate, îndreptate în contra guvernului și a persoanei monarhului chiar, din care aducem mai pe larg unele părți în numărul de azi al foiei noastre.

Totă lumea, afară de kossuthiști, a fost surprinsă de acest limbaj ofensător, ba revoluționar. Se dice că însuși conducătorul partidei Francisc Kossuth, n'a știut de planul de atac cel croiseră, în conferința din presără a clubului, după ce plecase Kossuth membrii mai tineri din partid în frunte cu Barabas.

Adevărat este, că Francisc Kossuth n'a întrebuințat nici-odată un limbaj atât de vehement și pătimaș, ca acela al soțului său din biroul partidei, Barabas. El a păstrat mai mult decât alții decența parlamentară. Din cauza acesta se crede, că Kossuth n'a știut de intențiunea lui Barabas de a provoca acest scandal cu vorbirea sa nesăbuită, insultând pe însuși purtătorul coronei. De aceea se mai dice, că purtarea lui Barabas și soți ar fi fost tot-odată un fel de neobediță și protestare față cu conducătorul fracțiunii kossuthiste.

Tote acestea se vorbesc și se dau cu socotela. Noi la rândul nostru nu vedem în procederea kossuthiștilor din prima ședință decât o continuare a vechei tactice de a face pe grozavii, când se tratăză de o nouă învoială între Budapesta și Viena.

Cei drept, Barabas și soți și-au urcat diapasonul. Mai înainte par'că tot nu erau așa de cutezători, ori că mediul șovinist nu era atât de condensat ca acum. Mai aproape de adevăr însă ni se pare a fi, că kossuthiștii de azi, simțind neputinciosul rol ce'l joci în realitate, voiesc prin atacurile și insultele lor vehemente să producă impresiunea că sunt încă și azi „viteji” de odinioară.

Așa i-am știut și i-am cunoscut în tot-deuna. Fuduli, intoleranți și violenți tot-odată. Nu de mult încă se laudau față cu naționalitățile, că

„pe regele l'ar avé în buzunar”, așa că naționalitățile n'ar mai putea aștepta nimic dela el. Și azi? Nu'l află și nu'l v'ed nicăiri, dér pentru aceea știu să-l acuse cu miserabile însinuări, cum e aceea, că voința sa, a regelui, ar fi „ca Ungaria să fie nimicită materialicesce și cu totul pustuită”.

Un discurs presărat cu expresiuni ce constituie lesa-majestate. Și totuși președintele camerei n'a desfășurat față cu spectorările vătămătoare ale lui Barabas nici pe sfert atâta energie, câtă a dovedit față cu cei câți-va deputați naționaliști din dietă!

Un moment a mai caracterizat în deosebii debutul resvretitor al vicepreședintelui partidului kossuthist. Intre eljen-urile furtunoase ale întregii opoziții maghiare, el a strigat cât a putut, dicând: „Nu e putere pe lume, care să fie în stare a face ca pactul cu Austria să fie primit de această dietă!”

Așa-dér vitejii șoviniști din stânga extremă amenință cu parul obstrucțiunii. Decă vocea lui Barabas este interpreta opiniunii publice maghiare — căci așa se dice, că acesta de fapt e pe partea kossuthismului — atunci ce mai caută Szell pe la Viena și Koerber pe la Pesta?

Dér au mai amenințat kossuthiștii și de altă-dată pentru ca mai în urmă să-și bage érași liniștiți sabia în teca.

De aceea să nu se sparie nimeni. Cu cât vor amenința mai tare, cu atât își vor pune mai curând botul pe labe, când pericolul va fi la ușe, având mai ales prospecte constante de ași pute v'ersa mânia asupra bietelor naționalități năpăstuite.

Studentii italieni în România.

(Raport special al „Gaz. Trans.”)

București, 9 Oct n.

Cu două zile înainte de sosire, au început să se arboreze steguri naționale românești și italienești pe străzile principale ale Capitalei. Cei din comitetul „Uniunii” și-au dat totă silința, ca primirea fraților lor Italiani să fie la înălțime.

În amurgul serei de Mercuri Capitala avea un aspect de sărbătoare, și în deosebii Calea Victoriei începă să se umple de lume doritoare de a vedé pe acei voinici de pe malurile Tibului. Un vânt încetșor, care începă să bată, făcea ca stegurile naționale românești să se sărute cu ele italiene. Îți simțiai sufletul plin de mândrie națională și un entusiasm de nedescris te cuprindea la ideia, că vei pute saluta în țără la tine pe cei cari vin cu dragostea sinceră de frați, să-și îmbrățișeze frații de la Dunăre.

La 8 césuri Calea Victoriei era ticșită de lume. Vedeai fete mândre, bătrâni și tineri, femei și copii așteptând cu toții sosirea celor mult așteptați. N'a fost suflet care să nu bată, care să nu se înalte până la cele mai înalte culmi ale iubirei de frate.

Piața gărei de nord, începând de la 7 și jumătate, fu populată de o imensă

mulțime, diferitele societăți, tote cu stegurile lor dimpreună cu elevii de prin licee veniți „in corpore” cu steguri și cu lampioni salută cu entusiasm nebun intrarea în piața gărei a muzicii italiene.

Dintre institute și licee erau institutul „Virgiliu Popescu”, liceul și școala comercială, liceul „Mihaiu Bravul” și „Sf. Sava”, apoi societatea studenților Macedo-români, societatea albanesă și cea italiană cu stegurile lor.

Plecarea din Venetia.

Luni séra — cum v'ed este cunoscut — studenții italieni au plecat împreună cu cei români din Venetia, ca să vină în România și să salute aici în țărășora asta pe frații lor de același sânge. Era să vină vre-o 40 de Italiani, dér parte mare din ei s'au oprit, unii la Fiume, alții la Viena, astfel că cei ce au plecat și au sosit în România au fost în număr de 17 în frunte cu Giglio Toss, președintele senior al Federațiunii „Corda Fratres”. Pe întreg decursul drumului s'a păstrat entusiasm nemărginit între studenții români și cei italieni.

Éta numele celor 17 óspeți italieni: Giglio Toso profesor, președinte; Persicio Giovanni, avocat, vice-președinte; Cavichioni Antonio Corado, secretarul d-lui Persico; A. F. Pormiquini, consul secretar din Roma; Bodoano Enrico Antonio, consul director din Genova; Sprielli Gnido, avocat, consul director din Modena; Tomellini Luigi, vice-consul din Prato din Toscana; Bodano Ferdinand din Genova; Formigini Gunio din Modena; Turnaretti Eugenio din Milano; Guiduci Luigi din Roma; Dr. Massai Arturo din Prato-Toscana; Pietrabissa Basano din Livorno; Romanini Guido avocat din Milano; Somareth Pini din Pavia; Penca Cecare din Milan; Vitale Enrico Giaconu de Turin.

O scire pe care o regretăm cu toții este, că o studentă italiană pregătită să plece în România în ultimul moment fu vestită de mórtea părintelui său și fu nevoită să plece la locul natal, ca să-și însoțescă pe iubitul ei tată pentru ultima-óra

La Predeal.

Gara din Predeal era frumos împodobită cu verdéță, drapele italiene și naționale și iluminată cu lampioni. La intrarea trenului tunete de urale răsunară din pieptul miilor de ómeni.

D-l *Bușila*, directorul consul al secțiunii române, într'o scurtă și caldă cuvântare uréză celor sosiți bună venire în țără locuită de frații de sânge ai Italianilor. Strigă: „Trăiescă Italia, Trăiescă înfrățirea italiano-română.”

D-l *Oroveanu*, student în drept, pronunță un admirabil discurs în italianesce. Dice, că dragostea nemărginită ce s'a dovedit că există între cele două popóre, nu este o dragoste artificială, nu este ceva spontan, ci originea ei se găsește cu secolii în urmă. Acestă origine este acel popor brav, care altă-dată a stăpânit lumea. Salută cu bucurie venirea studenților italieni strigând: *Trăiescă țările surori!*

D-l căpitan *Pănculescu*, președintele ligei culturale secția Predeal, în numele membrilor acestei secțiuni uréză bun sosit studenților italieni.

D-l *Giglio Toss*, în numele studenților italieni, răspunde oratorilor, dicând că dragostea cu care Românii știu să primescă pe ai lor, nu-și are asemănare. Termină strigând: *Trăiescă România, Trăiescă demnia ei studenți.*

D-l *Persico*, student italian, rostescé érași câte-va cuvinte, mulțumind Românilor pentru strălucita primire ce le fac.

La Azuga.

În gara Azuga, fórte frumos împodobită, strigătele de: Trăiescă frații noștri, Trăiescă Italia, Trăiescă studenții italieni! nu mai conteneau.

Corul școlei primare din Azuga intonéză *imnul regal român*, după care învătătorul acestei școle rostescé un interesant discurs în italianesce.

La Sinaia.

La Sinaia corul școlei primare din localitate intonéză *imnul regal*, după care d-l *Manolescu*, primarul Sinaiei, în numele cetățenilor Sinaiei rostí un călduros discurs și termină dicând: „Bine ați venit în mijlocul nostru óspeți scumpi și atât de mult așteptați!”

La Sinaia, s'a servit studenților italieni și români câte un pahar de șampanie.

La Ploesci.

Întreg orașul era la gară. Tărăni și țărancele din satele învecinate îmbracăți în costume de sărbătoare veniseră să salute pe frații noștri italieni. Abia după vre-o dece minute de la intrarea trenului în gară, au încetat uralele și nesfârșitele strigăte entusiaste de: Trăiescă poporul italian Trăiescă țera mumă! etc.

Gara era admirabil decorată. Muzica regim. 22 inf. a intonat *imnul regal* român. Studenții italieni au ascultat *imnul*, descoperindu-se.

D-l *Florian*, profesor la liceu, rostí o înflăcărată cuvântare. Au răspuns d-l *Persico* italian și Xeni student român. Corul liceului sf. Petru și Pavel intonéză apoi un *imn* ocașional, dedicat studenților italieni.

Sosirea în București.

Piața gărei și peronul înțesate de lume presentă, dă imponentă înfrățire. La órele 10-10 trenul intră în gară. Studenții italieni și români erau la ferestre și pe scările vagonelor. Fanfara Bersaglierilor intonéză *imnul regal italian* și „*Deșteptă-te Române*”. Entusiasmul e cu neputință a-l descrie.

D-rele Matilda Tricup și Maria Rusanescu, studente în drept și litere, îmbrăcate în costume naționale, presentă lui Giglio Toss două frumoșe mari buchete de flori naturale. Dómnele, cari se aflau pe peron, au aruncat buchete de flori asupra studenților italieni.

Discursurile.

După-ce se face óre-care liniște, d-l *Remus Ilescu*, președintele comitetului de recepție, rostescé următorul discurs:

„Fiți bine veniți, o voi iubiți óspeți italieni!”

După o lungă călătorie, străbătând țări străine, cătră frații voștri, am venit să strîngem mâna frățescă și să aclamăm, așa cum inima a dorit'o. Astăzi voi călcați pământul României noastre libere și studențimea din București, capitala sa, v'ed salută cu tot entusiasmul și totă afecțiunea pe care le-o dictăză tradiția și sacrele legături de sânge, cari ne unesc cu voi de atâtea secole.

Voi, mari legionari ai sacralui pământ al Italiei, cari veniți astăzi ca să recunoșceți fructul înainte născătorilor voștri, cari sunteți și ai noștri, studențimea română, care prin venirea voastră la noi, v'ed îmbărbăteză și v'ed strigă prin glasul mare frățescă sa salutare.

Te salut pe tine valoros Giglio Toss, și pe voi toți Italianii, cari îi întovărășiți. Transmitem asemenea o salutare fraților, cari au rămas pe pământul patriei voștre, asigurându-i, că n voi, distinții lor reprezentanți, românismul sărbătorește împreună cu voi pe toți fiii frumoșei Italiei.

Bine veniți fiți și voi frați Români, cari departe de poeticele maluri ale Adriaticei. În congresul „Cordei Fratres” ați vorbit de bărbăția și drepturile poporului nostru. Și, dintre voi, vreau să te îmbrățișez pe tine, valorosul Xenii, și în numele studențimei române să-ți strig: Să trăiesci!

Cu toții deci, camarazi și concetățeni, să îmbrățișăm cu dragoste și cu recunoștință și pe cei ce vin să se intereseze de noi și pe cei ce ne aduc isbândă.

Eviva la gioventù italiana!

Vivat tinerimea română!

D-l Al. Petrovici, ajutor de primar al primăriei Capitalei, rostese în numele comunei următorul discurs, parte în românește, parte în italianesce:

„A trebuit puterii timpului și a geniului gîntei latine, ca după două mii de ani dela divul Traian, voi, tinerile vlăstare ale acelora, cari au format mândrele și nebiruitele legiuni în Dacia, să se întîlnescă cu tinerile vlăstare ale acelora, cari au rămas în Dacia, însemnând chiar pe ceriul calea lui Traian. Trunchiul format aci de Divul Traian, și-a îndeplinit cu bărbăție rolul, ce i-a fost însemnat, și pășese cu încredere în viitor, căci pe ceriul stă însemnată calea lui Traian, pe pământ sunt încă urmele podului de la Severin, masa lui Traian de pe valea Oltului și mulțimea inscripțiilor, cari ne vorbesc de gloria și fala noastră străbună.

Frați de țile bune, ca și de țile rele, Români din toate părțile vă privesc cu drag, și capitala României vă primesc cu brațele deschise!

Trăiască Italia.“

Cortegiul.

În urale nesfîrșite studenții italieni se urcară în trăsuri și trecu aproape un sfert de oră, până ce s'a format imponentul cortegiul. În frunte erau purtate drapelul Ligei Culturale, drapelul albastru, dăruit Ligei de domnișorele din Sibiu, și celelalte drapele ale societăților, cari veniseră în număr însemnat. Cortegiul avea o lungime de cel puțin 500 metri. De-o parte și de alta studenții purtau torțe, lampioane și fanioane. Focuri de artificii se dădeau în toate părțile.

Studenții români grupuri, grupuri cântau „Deșteptă-te Române“. Din balcon d-nele și d-rele aruncau flori, confetti și serpentine studenților italieni.

În dreptul comerciantului Heraclie Duro din calea Griviței, cortegiul se opri. D-l Zane Vitorio, Italian, lucrător în mosaic, adresându-se compatrioților săi, într-o înflăcărată cuvîntare le spune: „Italianii au găsit în Țera românească o a doua patrie a lor. Strigați cu mine: Trăiască România“. Cortegiul apoi se pune în mișcare. În calea Victoriei se face o frumoasă manifestație în fața Ligei Culturale, cântându-se „Deșteptă-te Române“.

De asemeni în dreptul Palatului regal s'a intonat de public imnul regal român.

În dreptul țiarului „Universul“, d-l Cazzavillan, directorul acestui țiar, salută din balcon pe studenții italieni, urîndu-le bun sosît.

Despre manifestația la „Universul“ și despre aceea dela „Uniunea studenților“, unde s'a luat ceaial, urmază amănunte cu posta următoare.

Din Clușiu.

Atacul cel mai nou contra studenților români.

Țiarul „Ujság“ din Clușiu, publică în numărul său de la 5 Octomvrie din péna unui student maghiar, un atac vehement contra studenților universitari români, pe care îl reproducem în următoarele:

Domnule Redactor!

Printre tinerimea universitară domnesce mare indignare din cauza nedreptăților comise de către comitetul de la „Mensa Academica“ față cu tinerii săraci maghiari și săcui. Acești tineri săraci ar trebui să fie ajuorați de „Mensa Academica“. În realitate însă nu este așa, căci „Mensa Academica“ ajutorază pe aceia, cari, după cum este știut, sunt cei mai mari dușmani ai Maghiarilor, adică pe Valahii.

Și pentru o astfel de adunătură de popor (gyülevész nép), trebuie să fim nedreptățiți noi, fiii cei buni ai patriei, față cu o hordă maghiarofagă, care n'are nici o scînteie de patriotism, care uredese și dispre-

țuesce pe Maghiari, ocolesce contactul cu ei, ocolesce cu dispreț cluburile maghiare, formeză cerc separat s'eu se înscrie la casa valahă, unde complotéză la atentate criminale, contra statului maghiar, față cu o asemenea hordă de adunături, țic, noi suntem cei trecuți cu vederea și cei orfanî.

Acesta este elementul, care la universitate se bucură de cele mai de frunte și mai mari burse, ba este scutit chiar și de didactru. Aici însă nu se opresce, ci se imbulzesc în mod obraznic și la „Mensa“, unde séménă zizanie, demonstreză cu valahismul său — și cu cea mai mare imperțință se bucură de ajutorul, pe care în cea mai mare parte li-l distribuie comitetul „Mensei“. Dér afară de acestea s'a mai întîmplat un gravamen. S'a întîmplat, că comitetul sub pretext, că sunt prea mulți concurenți, a detras ajutorul dela acei tineri maghiari, cari îl aveau de ani de țile; și când s'a făcut împărțirea ajutoarelor, Valahii au fost preferați, — acei studenți universitari, cari n'au alt lucru, decât să demonstreze cu nepatriotismul lor. La „Mensa“ au loc în odaie separată unde Dómnă feresce să pronunțe un cuvînt maghiar ei sunt dór Valahii până la rărunchi, și nu e imposibil, ca tocmai atunci, când din grația Maghiarilor se bucură de binefacerea dulcii patrii, ei înjură pe Maghiari, tocmai atunci își varsă săgețile otrăvite contra patriei maghiare și contra a tot ce e maghiar.

Așa se vede, că „Mensa“ habar n'are că Valahii, fiind atât de alintați, au ajuns până acolo, de au înființat o „Mensa“ deosebită, al cărei caracter este valah, ér destinațiunea: să alimenteze ura contra Maghiarilor.

Ar fi bine și necesar, ca comitetul să cerceteze cu deamănuntul petițiile, să cêră de la decan și questor lista bursierilor (stipendiștilor), să detragă beneficiul „Mensei“ de la bursieri și să-l dea îndêrăt acelora, cari în semestrul trecut s'au bucurat de întregul beneficiu al „Mensei“. Êr decanul, să dea ordin, ca fie-care bursier să anunțe, că are bursă, altminteri să i-se refuze vizarea chitanței.

Să se aducă hotărîrea severă, ca la „Mensa“ să nu fie permis a vorbi, decât unguresce, pentru-că aceea s'a înființat pe banii unguresci, și din contribuțiile Ungurilor. Să se trimită din partea „Mensei“ supraveghiații, cari să observe executarea ordinului. Cei ce vor călca acest ordin, să fie amendați, ér amenda să se verse la fondul „Mensei“.

Fie-care universitar maghiar să între în rîndul de bătaie, să se lupte pentru ceea ce numai lor li-se cuvine și să nu tolereze, ca elemente de acestea, cum sunt Valahii, să trăiescă ca paraziții pe socotela noastră, și să se bucure de favorurile, cari numai tinerilor maghiari li-se cuvin.

Décă ne vom solidarisa și vom lucra cu o inimă și cu un suflet pentru această cauză, biruința sigură și dréptă nu pôte întârziă. La muncă deci!

S. S. stud. în drept.

*

La această isbucnire necuviincioasă și necavalerescă a tinerului maghiar, răspunde în numărul de la 7 Octomvrie al ace-luiași țiar, d-l Doctor Carol Lechner, profesor universitar și președinte al comitetului de supraveghere a „Mensei“.

Din răspunsul d-lui profesor luăm următoarele:

„Petițiile întrate la „Mensa“ se resolvesc de comitetul de supraveghere al „Mensei“. Din acest comitet fac parte doi președinți, rugați de către senatul universitar să primescă această sarcină, 8 profesori delegați ai facultăților și 10 studenți aleși din sînul societăților universitare. Conclusele se aduc cu majoritate de voturi. Tinerimea universitară are așa-dér posibilitatea de a-și valora voința în sînul comitetului, cu atât mai virtos, cu cât jumătate din profesori nu obișnuesc a se prezenta la ședințe. Așa s'a întîmplat această și la 1 Octomvrie 1902, când toate cererile reprezentanților tinerimei au fost luate în considerațiune.“

După regulamentul în vigore la distribuirea ajutoarelor nu e permis a avé în vedere consideratiunile de religie și națiune. Normative sunt sîrguința, sêrăcia și purtarea morală. Distribuirea ajutoarelor de prînz și cină tot pe basa acesta s'a făcut și acuma. Cu totul s'au prezentat 76. Dintre aceștia au fost împărțaiți 63, va să dică 82.9%. Intre petiționari, de și erau 28 (36.25%) Români și 48 (63.25%) Maghiari, ajutor nu li s'a dat, de cât la 19 Români (30.16%), ér Maghiari 44 (69.84%).

Din cauza lipsei de fonduri n'au putut fi împărțaiți 12 petiționari, și anume 9 Români și 4 Maghiari, s'eu 32.15% a petiționarilor români și 8.34% a petiționarilor maghiari. Ajutorul s'a detras la 6 inși, între cari 5 Români și 1 Maghiar. Ajutorul s'a scăduț pe jumătate la 5 inși, dintre cari 4 Maghiari și 1 Român.

Atât detragerea, cât și scăderea, s'a făcut în cea mai mare parte pentru neglijență s'eu pentru că respectivii aveau burse, dovadă că comitetul a avut în vedere și bursele.

In patria noastră ori cine are dreptul să vorbescă în limba mamei sale. De la acest drept nu pot fi opriți ospetii „Mensei academice“. Despre aceea, că Români ar fi înființat o mensă deosebită, comitetul „Mensei academice“ n'are scire. Décă în adevăr s'a înființat, această numai cu aprobarea guvernului ungar s'a putut face și ca instituție flantropică nu pôte fi spre paguba patriei. Căci îndată ce vr'o societate din sînul universității ar deveni cuib da nepatriotism, senatul universitar și-ar esercia de sigur drepturile sale disciplinare, cum a făcut și până acuma.

Din toate acestea reiese, că drepturile tinerimei maghiare n'au fost violate. Décă cine-va are motiv de a-se plînge, acesta se pôte atribui ori neglijenței sale, ori împrejurării, că a obținut vr'o bursă. Un tînér în adevăr silitor și sêrac, decât prin purtarea sa nu dă vr'o pricină, nu va fi scăpat nici-odată din vedere. Comitetul „Mensei academice“ regretă din suflet, că n'a putut da tuturor celor, ce au cerut, întregul beneficiu de prînz și cină. Décă ar fi fonduri suficiente, celor ce merită li-s'ar da și mai mult ajutor. Pôte va veni timpul, când societatea ungurescă va îmbrățișa cu mai multă căldură această instituție și atunci vor amuți plîngerile de acuma. — Să nu credă însă nimeni, că vr'odată ori-cine va fi împărțaiț de ajutor permanent și privilegiat (elkényeztetett), numai pe motivul, că — e Maghiar!

Clușiu, 5 Octomvrie 1902.

(ss) Dr. Lechner Károly.

După declarația această obiectivă și bărbătescă, foia koșutistă continuă cu injurăturile sale luate din dicționarul cel mai șovinist maghiar. Pe studenții maghiari îi îndemna la luptă extremă contra dușmanilor patriei, a ciurdei maghiarofage (magyarfaló esorda), ér profesorului Lechner îi face glose mai ales pentru declarația, ce a făcut-o, că fie-care are dreptul să vorbescă la „Mensa“ în limba maternă.

Față cu aceste atacuri nedrepte și necualificabile, cu cari s'a năpustit țiarul „Ujság“ asupra tinerimei române, acesta a publicat în numărul de Joi, 9 Octomvrie al țiarului „Ellenzék“ următoarea

Declarație.

Subsemnata tinerime aduce la cunoștință publică, că pentru campania de persecuție și defaimare pornită în presă contra tinerilor de naționalitate română pe tema „Mensei Academice“, a cerut satisfacție cavalerescă de la d-l Dr. Papp Jozsef, redactorul țiarului „Ujság“. Êr față cu acea parte a studenților universitari, cari nu s'au sfiit a timbra în mod ignobil pe camaraziilor lor români, cu scop de a-i despoia de beneficiile lor legale, tinerimea română pentru legitimă apărare și spre a obține satisfacție, va face totul, ce-i cere onoarea atacată și siguranța sa primejduită!

Tinerimea română universitară.

Tinerimea română întregă, după-cum suntem informați, solidarî cu cei beneficiați de la „Mensa Academica“ au luat măsurile cele mai demne spre a riposta

insultelor infame, ce li-s'au adus. Tinerimea română prin secundanții ei, Ión Giurgiu și Eug. Șimonca, candidați de advocat, au cerut satisfacție cavalerescă de la redactorul responsabil al țiarului „Ujság“ și duelul va avé loc astăzi, Vineri, cu pistolul între delegatul tinerimei, eșit prin sorți, d-l Petru Titieni, stud. jur., și un redactor al țiarului unguresc, Dr. Desider Zolyomi.

Față cu tinerimea maghiară, s'a delegat din sînul tinerimei române d-nii Romulus Secoșanu, st. jur., Cornel Crăciunescu, stud. jur., și Vasile Meruțiu stud. phil. cari s'au prezentat la rectorul universității, Dr. L. Schilling, cerend satisfacție, căci la din contra tinerimea română va fi silită a-și lua singură satisfacție cu arma.

Rectorul a promis delegaților, că va pedepsi pe insultători și se va îngriji ca în viitor, să nu se mai întempe asemenea mișcări bolnăviciose în sînul tinerimei maghiare.

Indignarea în cercurile românești din Clușiu e mare; ér tinerimea română, gata la ori-ce, așteptă cu sânge rece cele ce vor urma.

Prima ședință a dietei.

(Kossuthistii și Coróna. — Pactul. — Scandal. — Declarațiile guvernului)

Revenim ađi asupra celor ce s'au petrecut în ședința de la 8 Oct. n. a dietei unguresci. Ea s'a ținut în noul palat și se credea, că are să fie „démnă“ de sumptuosul și monumentalul edificiu. Tocmai contrarul s'a întemplat.

După-ce președintele Apponyi a dispus cetirea rescriptului regesc de deschidere a noiei sesiuni s'a ridicat îndată Barabas Bela vicepreședintele partidului independent și de la 48 și în numele acestui partid a făcut grave declarațiuni.

Barabas B. spune, că a creduț, că însuși Majestatea Sa va veni să deschidă noua sesiune în noul edificiu. (Strigări: Unde-i regele? Gabonyi M.: Aduceți aici pe regele.) Faptul, că dieta a fost amânată până la 6 Oct. arată, că nici regele, nici guvernul nu cunosc însemnătatea acestei țile și sentimentele națiunei au fost desconsiderate, când, în mod demonstrativ, dieta a fost convocată tocmai pe țiaua acesta. Guvernul observând greșala, numai pe ađi 8 Oct. a convocat dieta. Opoziția avea deja îngrijiri, că în timpul lungii vacanțe se vor întempla lucruri, pe cari nu le pôte servi pasivă. Astfel era în primul rënd servirea lui Kossuth. Eu accentuez, că amânarea dietei prin rescript regesc s'a întemplat numai pentru ca guvernul se póta țlipsi de la serbare. Pentru țiaua serbării lui Kossuth dieta trebuia convocată și guvernul tras la răspundere, cum cutéză el să se pună în opoziție cu sentimentul public al întregii națiuni?

S'au mai întemplat și alte lucruri: Așa numitul „ochiul de mare“ l'am pierdut, ni-s'a răpit așa dicend cu forța, ni-s'a rupt o parte din trupul națiunei și națiunea pôte să privească plângend după legile față cu cari regele a luat angajamentul, că va apăra cu viața, cu sângele și cu onoarea lui integritatea teritorială a țerii. (Nessi Pal: Unde este jurămîntul regelui?) Ceea ce însă mai mult ni-ar fi îndatorat, ca să convocăm dieta, este țarguella stêrpă și de nimica, ce o face ministrul-president cu Austria. Ne luptăm de ani mulți, ca să ajungem odată la teritoriul vamal independent, guvernul însă urmază înainte cu tratările, cari țintesc direct la despoierea și mai departe a Ungariei și la totala ei nimicire. S'au conjurat contra noastră toate puterile, începend de la cel mai mare. Și în nisuința, ca Ungaria să fie nimicită, materialicesce total pustiită, stă în primul rënd voința regelui. (Mare sgomot în drépta, aplausa sgomotoasă în stînga) Rátkay: Da, voința regelui!

Presidentul: Chem la ordine mai întâi pe d-l Rátkay. Apoi invit pe d-l Barabas să se esplice.

Barabas: Cred că, fiind noi în stat

constituțional, în sala acesta nu se poate vorbi despre alt-cineva, de cât despre rege. Ce pot eu să fac, decât *persóna regelui e cu totul contopită cu împăratului*? Cred, că am greșit, dîcînd rege, fiind-că *impăratului este voința aceea*. (Pozsgay: Da, împăratul, care nu e rege maghiar! *Decă ar fi rege maghiar, ar fi aici!*)

Presidentul: Din cuvintele d-lui deputat reiese, că el de fapt a tras în discuțiune persóna regelui. (Strigări sgomotoase în stînga: „a împăratului!“) Acesta se opune regulamentelor camerei și constituției noastre și de aceea chem la ordine pe d-l deputat.

Barabas B.: Nu luați în nume de rău, decât amărăciunea isbucnesce din inima omului. Trebuie să isbucnescă, căci eu vreau să văd și să mă închin în Ungaria înaintea regelui meu; *dér unde este el, măcărău e patria lui? Nu-l vedem nicăiri* (Ráth Endre: S'a dus la vênătóre.) Nu-l vedem, de cât la manevre, dér numai ca împărat austriac. Când miliția trece peste avutul cetățenilor și-l devastază, tóte se întemplă în numele lui. Il mai vedem când împarte decorații și dignități cu rescripte germane în numele împăratului. Poftiți și vedeți, *când își întinde mîna spre noi? Când trebuie să urce cvota!* Regele apostolic al Ungariei nu se duce nicăi la inaugurarea statuei regelui Matia. Apoi se nu se indigneze cu dreptul ori-cine? (Mare sgomot. Aprobări în stînga estremă Strigări: Trăescă Barabas! El are dreptate!)

Presidentul: Oratorul a cădút éráși în greșala de mai nainte. Il chem din nou la ordine și declar, că decă va mai face greșela acesta, îi i-au cuvîntul.

Barabas B.: Nu stăm față (în cestiunea pactului) numai cu guvernul austriac, ci și cu ministeriul casei regale, care lucrează în detrimentul Ungariei și apără punctul de vedere austriac. Ér cu noi cine-i? Nimeni! Declară sêrbătorește în numele partidului sêu, că *acestui partid nu-i trebuie nici un fel de pact*. Rógă guvernul să întrerupă tratările cu Austria, căci *nu există putere, care să facă a trece acest pact prin dieta unghurescă*.

Coloman Szell, ministru-president: Spune, că n'a fost nici un fel de rea intențiune în împrejurarea, că Majestatea Sa a convocat dieta pe 6 Octomvrie. Că de ce n'a participat guvernul la serbarea lui Kossuth, are s'o spună cu vr'o ocazie îl dore și pe el (Szell), că Ungaria a perdut „ochiul de mare“, însă tribunalul ales a procedat conform legilor. Declară pe cuvîntul sêu de onóre, că în cestiunea acesta n'a vorbit cu Goluchowski și cu Koerber. În afacerea pactului, monarchul nu l'a influențat, nici n'a esercitat presiune asupra guvernului. Majestatea Sa a respectat procederea legală. Pentru persóna lui augustă, nu e nici o piedică, decât el e în același timp rege și împărat (Papp Z.: Trebuie învățat la independență) Barabas a declarat, că partidul sêu va împiedeca înființarea pactului. Ori care opoziție însă, are datorita de a respecta legea. Decă ar veni rëndul la disolvarea camerei, națiunea mie imi va da dreptate. Susțin lupta pe terenul argumentelor, dér nu și pe terenul forței.

Rátkay L.: Invită guvernul să spună, că de ce n'a participat la serbarea lui Kossuth. D-l ministru-president a dis, că va răspunde. Eu însă sunt silit a declara, că până când guvernul nu va răspunde la întrebarea acesta, *ori-ce desbatere în această cameră este esclusă*.

Coloman Szell ministru-president, dice că în cestiunea acesta sunt divergențe mari istorice și de drept public între guvern și opoziție. Meritele lui Ludovic Kossuth nu pot fi disputate, dér trebuie să declare, că în politică nu e vorba numai de sentimentalism, ci și de alte considerațiuni mai fnalte, de considerațiuni legale. Kossuth a declarat imposibilită dinastia de Habsburg, a ridicat teoria incompatibilității între domnia austriacă și ungară a casei de Habsburg.

Madarasz I.: Bine a făcut.

Szatmari Mor: Declarația indepen-

denței n'a făcut-o Kossuth, ci națiunea. Ce vreți?

Marjay P.: Abzug casa domnitóre!
Strigări: Abzug!

Szell: Pietatea trebuie deosebită de ordinea legală contra căreia el (Kossuth) a lucrat până la mórte; teoria lui Kossuth se opune legilor de la 1723, sancțiunei pragmatice. Prin teoria sa, Kossuth s'a pus față 'n față cu ordinea legală și cu constituția Ungariei. Étă cauza pentru care guvernul n'a putut participa la sêrbătórea lui.

Discuția se încheie după-ce Rátkay négă, că Kossuth a făcut ceea-ce a dis Szell. Și decă a făcut, acesta a urmat numai după-ce regele și-a călcat jurământul și teoria a fost impusă națiunei.

„**Budapesti Hirnap**“ ocupându-se cu discuția acesta din dietă, scrie între altele:

„Ne certăm cu Valahul, cu Sasul, cu pangermanul, cu panslavul; ne certăm cu austriacul, ne certăm noi între noi, ne certăm cu regele, cu lumea întregă. Afacerile însă stagnează, produsele n'au trecere, nu este muncă și, pîne. Ér cei chemați a-se sfătui asupra acestor rele, la prima lor întrunire năvălesc unii contra altora, lărmuesc, fac scandal, apoi merg să prândescă. Ei au, cel puțin, asigurat prânful“...

SCIRILE DILEI.

27 Septemvrie. v.

Nasceri și mortalitate în Brașov. Diarul „Kr. Ztg.“ publică la loc de frunte nise interesante date statistice asupra mișcării populațiunei din Brașov în ursul anului 1901. Luăm și noi din aceste date următoarele:

S'au născut în Brașov, după religione: Gr.-orientali: 371. Greco-catolici: 10, Ev.-lut. sași: 201, Romano-catolici: 172, Ev.-reform: 120, Mosaici: 25, Ev.-lut. magh. 24, Unitari 14. După naționalitate: 381 Români; 330 Maghiari; 201 Sași, și 25 jidovi. Cu alte cuvinte la 1000 de locuitori se vin nasceri la Români: 32.1, la Sași: 24.7, la Maghiari: 21.4, la israeliți 20.9. — În cursul anului s'au întemplat 13 nasceri gemine; o Româncă a dat nascere la 3 fete, dintre cari 2 vii, 1 mórta, ér o altă Româncă a dat nascere (30 Sept. 1901) la patru fete, născute tóte vii, mórte însă în curînd după nascere. La mortalitate îi găsim pe Români cu o proporție mai puțin favorabilă, și anume la 1000 de suflete mórți, Români: 23.4, Sași: 18.9, Maghiari: 18.1, Israeliti: numai 12.5.

Cu cât s'a înmulțit fie-care naționalitate din Brașov în anul 1901? Și cu cât se înmulțise în cei doi ani anteriori?

	1901	1900	1899
Românii	104	64	106
Maghiarii	51	79	81
Sașii	47	7	6
Jidovii	10	26	12

În general înmulțirea Românilor este favorabilă, pe când la Maghiari, cu tóte avantajele, de cari se bucură, cel puțin în privința politică, se observă o scădere din an în an. La Sași se constată în anul 1901 de asemenea o înmulțire, îmbucurătoare față cu cei doi ani precedenți.

Contele Ignatiew și amicul lui Stambuloff. Episodul s'a întemplat la banchetul dat după inaugurarea bisericii din Șipca. La acest banchet fu invitat și deputatul bulgar Petkov Dimitar, cel mai intim amic al lui Stambuloff. După masă bêtărânel Zancov a luat de brațpe Petkov și l'a prezentat lui Ignatiew cu cuvintele: „Dați-mi voie, Escelență, să Vê presint pe d-l Petkov, colegul lui Stambulov“. — „Mê bucur, că vê pot cunoșce“ răspuse Ignatiew în rusesce. „Și eu doriom să vê ved, după-ce am auzit, că sunteți aici“. — „Și eu Escelență“. — „Ei, sunteți încă tot de sentimente șvăbesci?“ dîse Ignatiew ca în glumă. — „Nici-odată n'am avut sentimente șvăbesci“, răspuse Petkov; „tot-déuna am simțit bulgăresce, fiind-că eu

sunt mai pe sus de tóte bulgar“. — „Corect, dér mai înainte d-vóstré erați contra înființării bisericii noastre, din cauza acesta am făcut alusiune la Șvabi în vorbirea mea dinainte de amiađă“. — „Aveți dreptate Escelență. Noi am fost contra zidirii bisericii, precum și d-vóstré ați fost la timpul sêu în contra principelui nostru și a recunoscerei lui. Mai târđiu l'ați recunoscut, ba ađi fi sunteți și óșpeți... Notăm, că sub cuvîntul de șvab nimeni în Balcani nu înțelege decât pe locuitorii din Austro-Ungaria.

Masa studenților academiei în Clușiu. La cele 6 locuri înființate de direcțiunea „Economului“ din Clușiu s'au mai adaus până ađi, 9 Octomvrie, încă următoarele locuri: 1) Un loc înființat de membrul în direcțiunea „Economului“ d-l Ștefan Havasi cu 200 coróne. 2) Doué locuri a 200 coróne de institutul de credit „Patria“ din Blașiú. 3) Institutul „Mielul“ din Poiana-Sibiului a trimis spre acest scop 50 coróne. — Faptele acestea nobile vorbesc de la sine.

Recordul unui desertor. Canonierul Niemann din Metz desertase pentru prima-óra la 1899 și fu pedepsit cu șese luni arest. După-ce și-a ispășit pedépsa, fu trimis la baterie, unde nu peste mult fură o păreche de cisme, pe cari le-a vîndut, și când era să fie arestat din cauza acesta, reuși să fugă pe feréstră și să mERGă pe jos, îmbrăcat în uniformă, până la Luxemburg. De aici se duse în Franța, unde fiind în stare de beție, s'a înrolat în legiunea străină. În Marsilia făcu o a treia încercare de desertiune, care însă nu reuși. Nu peste mult desertă din garnisóna Oran pentru a patra-óra și luă drumul spre Maroc, de aici fu readus și pedepsit cu trei-deci de zile arest. După-ce și-a făcut pedépsa, a desertat a cincia-óra și fu pedepsit cu 60 zile arest. Făcîndu-și pedépsa, fu trimis ca sentinela. Aici își părăsi postul și desertă a șesea-óra, fugind spre țermul mării. În portul din Algier se furișă pe un vapor engles, care însă nu mergea în Europa, după-cum creduse el, ci la un alt port algerian. Pe un al doilea vapor engles avu aceeași neșansă. A treia-óra se furișă pe un vapor frances, stătú acolo ascuns trei zile, fără să mănance ceva și debarcă în Marsilia. Cu tóte că nu avea cunoștințe de limbă, a ajuns în Elveția, de unde dorul de acasă l'a mînat în Bavaria, unde s'a prezentat de bună voie autorităților. Tribunalul militar al divisiiei 33, luând în considerație pocăința desortorului, l'a condamnat pentru furtul de cisme și desertiunea repetită la pedépsa minimală de un an și o sêptemână arest.

Înmormîntarea lui Zola. În numărul de la 7 Octomvrie al marelui diar frances „Journal Des Débats“ (anul CXIV) cetim la loc de frunte sub titlul: „Les obsèques d'Emile Zola“ între altele următoarele:

„Decă Zola n'ar fi lăsat după sine, decât operele sale literare, n'ar fi avut atăta lume la înmormîntare. Cei mai mulți dintre cei-ce l'au însoțit până la cimitirul Montmartre, póte nici-odată nu l'au cetit... Cu un cuvînt Zola a avut înmormîntarea, pe care a meritat-o opera sa complexă și tulbure. Binele, réul și încă odată réul s'au amestecat în acea operă într'o disordine, care a făcut din ea un frumos monument de anarhie morală. „Scriitor puternic“, așa vorbește lumea despre el fără încetare. Suntem de acord, epitetul este just, nenorocirea lui este însă, că dîcînd, că a fost puternic, cu asta ai dis tot. Dér, mai sunt și alte calități, afară de putere. Ba puterea, singură, nici nu este o calitate, ea nu devine calitate, decât când este ordonată și regulată prin o măiestrie superióră, făcută cu gust și judecată, pe cari în zadar le cauți la Zola, căci tot-déuna i-au lipsit. Étă pentru-ce opera sa este echivocă și étă pentru-ce înmormîntarea de eri n'a putut-o avé, decât alăturându-se sentimentelor acelor, pe cari s'a dus să-i caute în amestecul întunecos și violent al partidelor politice și sociale....

Étă cum judecă pe Zola un diar frances, care este cunoscut ca diar liberal.

Băile de abur ale Eforiei vor fi, începînd de Sâmbătă 11 Oct. st. n. dimineața, éráși deschise.

5. Efect sigur vindecător. Toți aceia, cari sufer de nemistuire, lipsă de apetit, sêu stomacul nu le funcționază regulat, pot conta la vindecare sigură în scurt timp prin folosirea cunoscutelor *prafuri seidlitz ale lui Moll*. Prețul unei cutii 2 cor. Se trimite ăltoic prin postă cu rambursă, de far macistul Moll, lîferantul curții din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provinciă se se cêră preparatul A. Moll, provădút cu marca de contra-venția și subscriere.

Suntem rugați a publica declarația de mai jos. De ore-ce e vorba de apărarea bunei reputațiunii a unui institut român, fi dăm loc deși n'avem cunoștință despre ceea ce s'a scris în fôia de la Timișóra, la care se referă, — fôie pe care noi nu-o primim și nu-o cetim:

Declarațiune.

În fața pornirilor de a prostituți institutiunile noastre prin atentarea la caracterul personal al bărbaților aleși din încrederea celor chemați în fruntea acelor institutiunii, demoralisând prin acesta oipnia publică față de institutiunii binefăcătóre și față de bărbații distinși; și vEDînd, că acesta detestabilă campanie a degenerat în orgiile debitate într'un diar românesc obscur din Timișóra contra „unui fnalt funcționar de bancă“ de la „Victoria“, subscrisa direcțiunea a institutului de credit și economii „Victoria“ își ține de a sa datorie de onóre să-și esprime disprețul față de acest soiú de atentări și admirația față de acel „fnalt funcționar“, carele prin puritanismul moravurilor sale, prin curățenia mînilor, prin munca sa neobosită și neîntrecutul sêu zel pentru tot ce este bun, moral și românesc, a fost întot-déuna și este un far luminos al institutului „Victoria“.

Arad, la 8 Octomvrie 1902.

Diracțiunea institutului:

Mihail Veliciu m. p. preș. direcțiunei, Roman Ciorgariu m. p., Dr. Nicolae Ciacian m. p., Ioan I. Papp m. p., Petru Truția m. p., Traian Vașianu m. p., Dr. Aurel Demian m. p.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvrie st. v. 1902

se deschide nou abonament, la care învîtam pe toți amicii și sprijinatorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe șese luni 12 coróne, pe trei luni 6 coróne, pe o lună 2 coróne.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se póte face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

ULTIME SCIRI.

Viena, 10 Octomvrie. Asociația „Alldeutsch“ va presenta în „Reichsrath“ o motiune de urgență în chestiunea condamnărilor și espulsărilor redactorilor de la foile naționaliste germane din Bănat.

Sosiți în Brașov.

Pe ziua de 9 Octomvrie 1902.

Pomul verde: Dr. Pálffy, Sz. Keresztur; D-na Bárdossy, Brașov.
Europa: Münzer, Pokorny, Scheider, Friedl, Viena; Dr. Mihalovics, Bechtcherec; Georgievicz, Neusatz; Dr. Echerolles, Oradea; Popp, Ibașfalău; Heiss, Reichenberg; Sibelka, Pesta; Walenta, Neusatz; Száva, Covasna; Droin, Vladovo; Pfenninger, Ploiesci; Renotiero, Bruxella.

Proprietar: Dr. Aurel Mureștiani.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru escomanție.)

Scrieri scolare.

Recompensele și pedepsele în școala populară, studiu pedagogic de d. Daru, cu un adaus, 64 pag. format mare. prețul 60 bani, se pot procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și n di librării.

Cântul în școala populară de Iuliu Top, învățător în Năsăud. Teoria, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru dei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu costa 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățători și părinți, prelucrat de Basiliu Nașu, profesor la seminarul din Blăși. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru școlile inferioare, prelucrată după sist. mul fonetismului modern, de Ioan Papiu-Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 50 bani.

„Învățătura creștină” sau Catechismul mare pentru tinerimea greco-cat. Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gh-riei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag., format 8°, e legată solid și costă cor. 1.60 (cu post. cor. 1.80).

„Carte de cântec” pentru tinerimea școlară adunate și aranjate de Ioan Daru. A apărut numai acum și conține: hore, marcuri școlastice și eroice, elegii, imnuri, șantece religioase și alte multe soiuri alese din cele mai frumoase și de cei mai vestiți poeți ai noștri. Costă 50 b. (plus 10 b. p.)

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățător de Georgiu Magyar. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Îndreptar teoretic și practic pentru amănentul intuitiv în tolosul elevilor pregarandiali, a învățătorilor și a altor omeni pe școlă de V. Gr. Borovan prof. de pedagogie. Edițiunea III, Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Scriptologia, sau modul de a învăța cititul scriind. Îndreptariu pentru învățătorii la tractarea Alcedarului de Basiliu Nașu prof. preparandial pens. Prețul cor. 2. (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru școlile popor. rom. întocmit pe baza noului plan ministerial de învăț. de Ioan Daru cu concursul mai multor bărb. și de școlă. Partea I. pentru anul I-ii și al II-lea de școlă. Prețul 32 bani (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru școlile populare de F. E. Lutz. Tradusă de un învățător după a 9 ediție germană. Anul I și II. de școlă. Numeri 110, - 10 - 20 și 20-100. Prețul 40 b. plus 5 b. porto.

Scrieri economice.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala „superioară” dela Ferăstrău și la Seminarul Nifon Metropolitan din București. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I. Agrolologia, sau Agricultura generală. 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corone.

Vol. II. Fitotechnia, sau cultura specială a plantelor, 38 côle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1899. Costă 8 corone.

Vol. III. Zootechnia, sau Cultura generală și specială a vitelor cornute, dim preună cu lăunărie și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corone.

Vol. IV. Economia Rurală, sau organizațiunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corone.

Cartea d lui prof. Maior se deosebesc esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba și literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratează toate chestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la „agricultura română din toate țările locuite de Români, pe baza progreselor actuale ale științei și tehnicii agricole moderne. Ea ia serios concurența cu cele mai bune lucrări apărute până acum în limbile culte: germană, franceză, etc.

Economia pentru școlile populare compusă de Teodor Roșu, învățător la școala principală română din Lupuș-Unguresc. Edițiunea a doua. Prețul 60 b. pl. 5 b. porto.

Despre influința împrejurărilor asupra acțiunilor și deprinderilor animalelor de Lamarek, cu un studiu asupra lui Lamarek de Panaite Iosin. Prețul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sărăc în țără săracă”. Emisus u. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Cartea Plugarilor” sau povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, crescerea vitelor” etc. scrisă de Ioan Georgescu. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto).

„Stupăritul”, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de Const. Dimian, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul cor. 1.60 (cu post. cor. 1.70)

Insoțirile de credit împreunate cu însoțiri de consuiu, de vîndare, de viieri, de lăptari etc. Îndreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de însoțiri, de F. W. Raiffeisen. Edițiunea a V-a. Trad. de Dr. A. Brode. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiuului, Contine 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bant.)

Grădina de legume, de Ioan I. Negruțiu, profesor în Blăși. Pentru poporul nostru. scrierea d-lui prof. Negruțiu, e pe cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

Vinuri din pome, de Gr. Holib. prof. Este o carte în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului cum este a-se face tot felul de vin din felurite pome. Prețul 40 b. (cu posta 45 bant.)

„Sfaturi de aur”, pentru sătenii români de totă starea și etatea, de Aron Boca Velcheranu. Prețul 60 b. (plus port 5 b.)

Îmbunătățirea stării sătenului, de Gr. G. Peucescu. Prețul 50 bani (plus porto 5 b.)

„Cultura și îngrijirea grăului”, de I. F. Negruțiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia”, pentru școlile populare, de Teodor Roșu. Prețul 60 bani (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală”, de Teodor V. Păcățian. Pețul 40 bani (plus porto 5 b.)

„Cuvântări bisericesti de Masillon” traduse din originalul francez de Ioan Geț protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — D-ja la 1898 apăruse în Oradea-mare cartea cu titlu de mai sus, care cuprinde 17 predică de ale vestimii orator eclesiesc francez. Predicile sunt împărțite de traducător după anul bisericesc răsăriten. și fiecare este pusă la aceea Duminică sau sârbătoare, cu a căre: evanghelie se potrivește predică. — Un volum elegant de peste 400 pagini în 8° cu portretul lui Masillon. Traducerea se distinge prin: un limbaj ușor. Prețul 5 corone (6 Lei 50) plus 90 bani porto.

INTINDE NOROCULUI MÂNA! Mulți au fost favorizați de noroc cumpărând un los dela noi! Loteria de classă reg. ung. privit. Oferă cele mai bogate șanse de câștiguri. Din 110.000 Losuri 55.000 se sortează cu câștiguri Cel mai mare câștig eventual 1.000.000 Corone. 1 Premiū 600.000, 1 câștig a 400.000, 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000, 67 a 5.000, 4 a 3.000, 437 a 2.000, 803 a 1.000, 1528 a 500, 140 a 300, 3445 a 200, 4850 a 170, 4850 a 130, 100 a 100, 4350 a 80, 3350 a 40. Adeva: 14,459.000 cor., Patru-spre-dece milioane 459.000 corone.

GLÜCKSKALENDER. Table with columns for months (Januar, Febr., März, April, Mai, Juni, Juli, August, September, October, November, December) and rows of numbers for lottery draws.

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein Glück mit der an seinem Geburtstage verzeichneten Nummer. In die Kalender ist an jedem Tage des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei umgehender Bestellung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freistellt. Sollte die Nummer inzwischen vergriffen sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Wann habe ich Geburtstag? Ințrăga întreprindere e pusă sub supravegherea statului. Prețul original al losurilor stabilit după planul Clasa I.: Pentru o optime (1/8) fl. — 75 sau cor. 1.50; pentru un patrar (1/4) fl. 1.50 sau cor. 3.— „ jumătate (1/2) fl. 3.— „ 6.—; „ întreg (1) fl. 6.— „ 12.— Se trimet cu ramburs sau be lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficiose se expedeză după tragere. — Planuri oficiose gratis. Ne rugăm ca comande de losuri originale a se trimite direct la noi până în 19 Octomvrie a. c. Filialele: Waitznering 4. Muzeumring nr. 11. Elisabethring 54. Budapest, VI Theresienring 46/a. Cea mai mare întreprindere de Loterie de classă. Multe și foarte mari câștiguri am solvit noi prea stimaților noștri clienți și anume în timp scurt peste nouă milioane de corone.

Domnului A. TÖRÖK & Co., Budapest. Binevoii a trimite Losuri originale clasa I. a Loteriei de classă reg. ung. împreună cu planul oficial. Suma de fl. (a se lua cu ramburs, ur-) (Ce nu convine) (măză cu mandat postal.) se ștergeți).

Praturile-Seidlitz ale lui Moll. Veritabile numai, decât săcare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa. Prin efectul de lecare durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutaților celor mai nerbicele la stomach și pântec, în contra căroilor și acrelei la stomach, constipațiunile cronice, suferințele de ficat, congestiunile de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite bole femeiesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe stecești încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2.— Falsificările se pot aminti cu cutiile necorespunzătoare. Franzbranntwein și sare a lui Moll. Veritabilu numai, decât săcare cutiă este provădută cu marea de scutire și cu plumbul lui A. Moll. Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebită prințas în contra alina durerii de soldăni și reumatism și a altor urinari de rēcolă. Prețul unei sticle originale plumbate, Coră e 1.40. Sapun de copii a lui Moll. Cel mai fin sapun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebită pentru copii și adulți. Prețul unei bucati Cor. — 40 (cinci bucati) Corone 1.80. Fiecare bucată de sapun, pentru copii este provădută cu marea de apărare A. Moll. Farmacia A. MOLL, c. și r. furbisur al curții imperiale Viena, Tauchlauben 9. Comande din provincii se efectuează gitnic prin rambursă postală. La depozite se se cere anteașit preparatiile provădute cu sigilatura și marea de apărare a lui A. MOLL. Depozite în Brașov: în d-ml farmaciașii Ferd. Isakelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Neputii, Teutsch & Tartier.

ATELIER DANTISTIC. Strada Mihail Weiss nr. 6, (lângă Magazinul de coloniale a lui Zintz) Dinți artificiali în Kautschuk, Aur sau Aluminium. (In casuri convenabile fără plăci pe cerul gurii). Corone de dinți de aur. Dinți singuratici. Se te dinți fără dureri. o o o o Plombat, cu prețuri ieftine. o o o o Pentru ori-ce lucru se dă garanție. (589)